

Nr 241.

Av herr **Elofsson, Gustaf**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker, m. m.

I propositionen nr 190 till årets riksdag föreslår Kungl. Maj:t en väsentlig skärpning av beskattningen på konsumtionen av spritdrycker. Som skäl för en dylik skärpning har kontrollstyrelsen anfört, att konsumtionen under senare tid ökat, att nykterhetstillståndet på oroväckande sätt försämrats samt att en fortsatt ökning med all sannolikhet vore att förvänta, därest icke särskilda åtgärder häremot vidtoges. Finansministern anser likaså, att skäl finnas för en skärpning av beskattningen, och ansluter sig till det förslag till skärpning av beskattningen, som kontrollstyrelsen framlagt.

Enligt kontrollstyrelsens mening, till vilken finansministern ansluter sig, kan den föreslagna skärpningen av beskattningen beräknas medföra en minskning av spritdryckskonsumtionen och därmed bidra till stävjandet av den tendens till försämring av nykterhetstillståndet, som tydligt framträtt under senare tid. Samtidigt antages, att statsverkets inkomster av beskattningen kunna ökas. För spritdryckskonsumtionen räknar finansministern med en ökning av 20 milj. kr. av skattemedlen, och för konsumtionen av vin hänvisar han till kontrollstyrelsens beräkningar, enligt vilken den nya utskänkningskatten skulle komma att ge något över 3 milj. kr. vid oförändrad konsumtion.

Den föreslagna skatteskarpeningen har främst motiverats med behovet att söka förbättra nykterhetstillståndet, men det är tydligt, att de statsfinansiella synpunkterna spelat en avgörande roll. Skatteskarpeningen har nämligen avvägs så, att den icke skulle medföra en större inskränkning av konsumtionen än att statens inkomster av beskattningen skulle komma att ökas.

Att nykterhetstillståndet behöver förbättras torde alla vara ense om, men det är synnerligen tveklöst, om detta mål kommer att uppnås genom Kungl. Maj:ts förslag. En viss minskning av konsumtionen av spritdrycker torde vara sannolik, men den blir med största säkerhet så liten, att den icke kan få någon väsentlig betydelse för främjandet av nykterheten. Att spritkonsumtionen på senaste tiden ökat så kraftigt beror till väsentlig del på den jämförelsevis rikliga penningtillgången, särskilt

i städerna, där spritkonsumtionen ökat mest. De personer, som missbruka alkohol, torde kunna skaffa pengar för att köpa sprit under alla förhållanden, medan de skötsamma och ansvarskännande icke anse sig kunna lägga ned mera pengar på sprit. Effekten av skatteskärpningen torde således bli minskning av de skötsammans spritkonsumtion men fortsatt ökning av konsumtionen hos de element, som missbruka spriten. Som bote-medel mot det tilltagande spritmissbruket är regeringens förslag förfelat.

Det enda bärkraftiga motivet för skatteskärpningen är därför statsverkets behov av ökade inkomster. Ingen bestrider naturligtvis att detta behov är stort, men däremot förefaller den nu av Kungl. Maj:t föreslagna metoden att öka statens inkomster icke tillfredsställande. Beskattningen av spritkonsumtionen är redan så hög, att de ökade inkomster, som skulle kunna erhållas genom en skärpning av densamma, äro mycket blygsamma i förhållande till statens samlade behov av inkomster. Den skärpta beskattningen innebär också flera olägenheter ur social synpunkt. Den minskar de skötsamma och ansvarskännande medborgarnas möjlighet att inköpa spritdrycker och kan icke stävja det missbruk av dessa drycker, som förekommer. Vidare drabbar den skärpta beskattningen icke andra drycker, som äro att betrakta som njutningsmedel, exempelvis läskedrycker och likartade. Skall beskattningen av spritdrycker ytterligare ökas för att skaffa staten ökade inkomster borde rättvisan kräva, att även dessa andra drycker beskattades lika kraftigt.

Då således den föreslagna skatteskärpningen i ifrågavarande hänseende ur både sociala och ekonomiska synpunkter är olämplig, föreligga starka skäl för att den icke bör bifallas av riksdagen. Beskattningen av vin och spritdrycker bör alltfort ske enligt nu gällande grunder.

Med anledning av vad som sålunda anförts får jag hemställa,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition i vad den avser en skärpning av den nu gällande beskattningen av vin och spritdrycker.

Stockholm den 7 april 1943.

Gust. Elofsson
i Vä.